

Kulturforum 18 mars

Fikamingel – programmet börjar 15.15

Region
Gotland

Kulturforum

En plats för möten och kulturpolitiska samtal.

Diskussion, kunskapsspridning och samarbete kring frågorna i Kulturplanen.
Idag: Release för Kulturplan 2025-2028!

Dagens tema:

Zooma ut, zooma in – globala trender och kulturen på Gotland.
Hur kan vi tillsammans jobba med frågor som finansiering, infrastruktur, social hållbarhet och digitalisering?

Agenda

- 15.15 Omvärldsanalys
- 15.45 Gruppdiskussioner
- 16.15 Presentation av diskussioner
- 16.30 Kulturplan 2025-2028 och
Handlingsplan för kulturella och
kreativa branscher
- 17.00 Träffpunkten
- 17.45 Samling

Region Gotlands omvärldsanalys

- Megatrender med anpassning till gotländska förhållanden
- Samlar information systematiskt, tolkar och analyserar.

Syfte: Skapa samsyn och samverkan.
Mål: Ökad kunskap för att fatta bättre beslut.

Megatrender

1. Demografisk utveckling
2. Klimat och energi
3. Social sammanhållning
4. Globalisering
5. Teknologisk utveckling
6. Samhällets beredskap

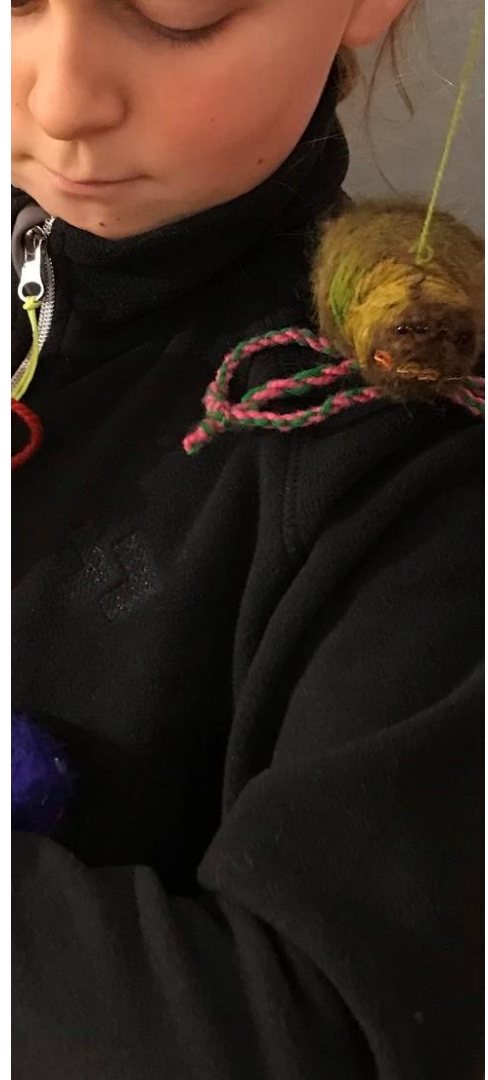

1 Demografisk utveckling

Befolkningsminskning, lägre invandring, minskad fertilitet.

På Gotland ökar antalet invånare över 80 år med nästan 50 % de närmaste tio åren, medan personer i arbetsför ålder knappt ökar alls under samma period.

- Satsa på barnvänliga bostäder samt **attraktiva boendemiljöer**.
- **Främja lokala arbets- och utbildningsmöjligheter**.
- Investera i integrationsprogram och familjevänliga arbetsvillkor.
- **Utveckla** välutbyggd samhällsservice, t ex vård och **kollektivtrafik**.
- **Satsa på kultur, fritid och sociala mötesplatser för ökad attraktionskraft.**

2 Klimat och energi

Sex av nio planetära gränser har överskridits, t ex klimatsystemet och biologisk mångfald. Gotland: Elektrifiering av transporter och industri ökar elförbrukningen samtidigt som vindkraftparker fick avslag. Behov av ökad överföringskapacitet av el. Kalk- och cementindustrins utsläpp utmanar.

- **Klimatanpassning** av Regionens verksamheter.
- Kartlägga verksamheters klimatpåverkan och minska denna med 15 procent per år.
- **Ökad förståelse** av behovet av betydligt lägre energi- och materialomsättning än idag.
- Även satsa på andra stora, **övergripande miljöfrågor** såväl som mer **lokala**.

3 Social sammanhållning

Generellt: Ökad polarisering, ojämlika livsvillkor, minskat socialt deltagande, ofrivillig ensamhet, otrygghet, desinformation.

Gotland: Var fjärde ungdom upplever ensamhet, var tionde vuxen. Var femte person rapporterar om kränkande bemötande. Psykisk ohälsa bland unga ökar. Ungdomar och unga vuxna mår sämst.

- **Gemensamt arbete för god hälsa och ett socialt hållbart Gotland**, t ex jämnt psykiskt välbefinnande, mindre narkotikabruk, ökad rörelse, tillgänglig arbetsmarknad och deltagande i den demokratiska samhällsutvecklingen.
- Satsa på förebyggande insatser, t ex **rörelserikedom** och **social gemenskap**.
- **Insatser mot Kulturplanen, Biblioteksplanen** m fl program.
- Specifikt **brottsförebyggande** arbete.

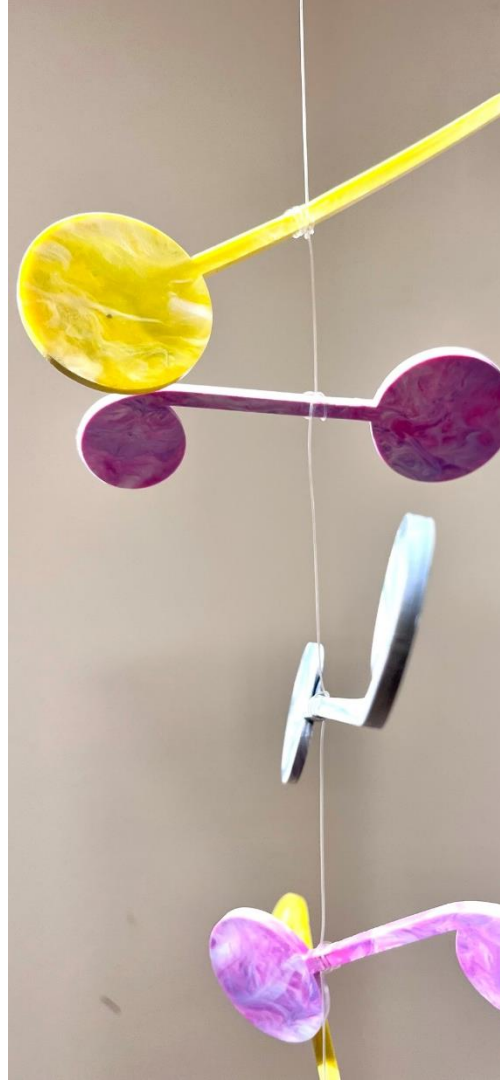
<https://gotland.se/vard-och-halsa/folkhalsa/folkhalsostatistik-gotland>

4 Globalisering

Import- och exportberoende. Globala ekonomiska svängningar påverkar Gotlands tillväxt, där turism, jordbruk och tillverkningsindustri är särskilt utsatta. Militära och geopolitiska faktorer kan ha påverkan på Gotlands platsvarumärke och framtida utveckling

- Dra nytta av projektresultat för att möta samhällsutmaningar, öka beredskap och stärka Gotlands konkurrenskraft.
- Gör plats för frågor om platsutveckling, beredskap och klimatpåverkan i exploateringsplan och budget.
- Analysera effekter av olika riksintressens företrädare och påverkan på industriell produktion och natur- och kulturturism.
- **Accelerera satsningar på digitalisering, teknikutveckling, varumärke och besöksnäring** (smart specialisering).
- Prioritera **hållbarhetssäkrade projekt** inom smart specialisering vid beviljande av utvecklingsmedel.
- Identifiera utvecklingsområden med Försvarmakten inom s.k. dual use.
- **Skapa fler internationella samarbeten** med stöd från EU:s sektorsprogram.

5 Teknologisk utveckling

Digital innovation, men också sårbarhet och beredskap. AI (artificiell intelligens) och IoT (Internet of things) kan effektivisera processer, men Gotland saknar samlad strategi och även kompetens. Gotlands geografiska läge kräver robust digital beredskap för att hantera cyberhot, klimatförändringar och akuta samhällsutmaningar.

- Arbeta aktivt med t ex delad och öppna data i regionala verksamheter.
- Samverka med framför allt Smålandsregionerna kring datadriven utveckling.
- **Integrera digitalisering/teknologisk utveckling** i verksamhetsutveckling och kvalitetssäkring.
- Specificera hur digitaliseringens möjligheter kan tas tillvara.
- Införliva EUs digitala kompass för att möta nationella och internationella krav.
- **Arbeta med digital inkludering.**
- **Samverka med näringslivsaktörer för att utveckla en digital besöksjänst.**
- Kartlägga **behov och möjligheter med AI** utifrån det regionala utvecklingsansvaret.

6 Samhällets beredskap

Klimatrisker, hälsohot, hybridkrigföring. Globala faktorer påverkar.

Gotlands sårbara ö-läge. Påverkan från svenskt försvar och NATO-etablering. Behov av stärkt motståndskraft gällande energi, dricksvatten och sjukvård. Nya lagkrav.

- **Kunskapshöjning inom civil beredskap.**
- Intensifierat arbete med **risk- och sårbarhetsanalyser** för samhällsstörningar, kontinuitetshantering och säkerhetsskyddsåtgärder.
- Ökad krisledningsförmåga.

SKR spanar 10 år framåt

Arbetsmaterialet "Utan spaning ingen aning". Trender fram mot år 2035:

1. Demokratin utmanas
2. Samhällskontrakt under omförhandling
3. "Tyckekonomin" breder ut sig
4. Fler vägar till kunskap
5. Demografiska utvecklingen utmanar
6. AI förändrar arbetslivet
7. Autonoma system med eller utan människa
8. Invånare med alltmer ojämlika livsvillkor
9. Omfattande resurser krävs för att hantera klimatförändringen
10. Ökad efterfrågan på kritiska resurser

Kulturen är en motkraft!

Trendspaningar kan kännas alarmistiska.
Kom ihåg: Enbart det som driver förändring lyfts!
Allt annat – det som fungerar, rullar på och är bra – finns också.

Vad spelar kultur för roll i detta? Ur Vårt Gotland 2040:

”Ett levande kulturliv är en omistlig del av det demokratiska samhället och ett kännetecken för en dynamisk och attraktiv region. Det, liksom de unika kulturmiljöerna, gör Gotland till en plats att vilja bo och verka på och besöka. Tillgång till kultur och eget skapande bidrar till nya möten och ett rikare liv. Kulturaktiviteter fungerar som brobyggare mellan människor och stärker tilliten i samhället.”

Kulturen på Gotland – fyra fokus

Infrastrukturutmaningar

Områden med svag infrastruktur, svag konkurrens i vissa segment, svag kollektivtrafik, få mötesplatser för unga, brist på scener i Visby.

Ekonomisk utsatthet

Minskade statliga anslag och hushållens minskade köpkraft. Bristande "kommunal" finansiering. Höjda ersättningsnivåer riskerar minskat antal arbetstillfällen. Upphovsrätt och ersättning.

Ojämnt deltagande

Ojämnt t ex stad/landsbygd, sociala strata och ålder. Barn, unga och unga vuxna. Inkludering.

Digitalisering

Fysiskt väl utbyggt, men utmaningar kring kompetens, digital delaktighet och utanförskap, MIK. AI (+ och -).

Grupp- diskussion

Känner du igen dig?

Hur påverkar det här dig?

Hur vill du bidra för att
möta utmaningarna?

16.15 Presentation

Demografisk utveckling

Klimat och energi

Globalisering

Teknologisk utveckling

Social sammanhållning

Samhällets beredskap

Presentation av gruppdiskussioner

Kulturplan 2025-2028

Uppstart 17 januari 2024.

Över 40 dialogmöten, 240 unika deltagare – politiker, tjänstemän, representanter för kulturorganisationer och fria aktörer.

Målsättning: En komprimerad och lättläst kulturplan.

Kulturplansläpp

Illustrationer av Toby Curden.

”Starka färger, dramatiska vyer och tydliga kompositioner skapar ett inspirerande och ungt uttryck som ger energi och öppnar dörrar till nya målgrupper.”

Digital version

<https://gotland.se/utveckla-gotland/kulturutveckling/kulturplan>

QR-kod:

Målstruktur

Vårt Gotland 2040

Kulturen 2040

Prio 2025-2028

Inriktningar – mot 2040

Visionen för den regionala utvecklingsstrategin Vårt Gotland 2040 är:

Gotland – en kreativ ö med plats för hela livet.

Gotland är fyllt av livskraft och kreativitet. Här kan människor och verksamheter utvecklas och bidra till en bättre värld. Här finns närhet och plats för alla delar av livet, i alla åldrar.

Inriktningar

1. Ett starkt och obundet konst- och kulturliv med hög kvalitet över hela Gotland.
2. Alla har möjlighet till delaktighet i kulturlivet och eget skapande.
3. Kulturen är en motor för bildning, kreativitet och samhällsutveckling.

Mål 2025-2028

Förutsättningar

- starkt och obundet

Mål 1 Strukturellt svaga områden stärks.

Mål 2 Fler verksamhetsanpassade lokaler är tillgängliga.

Mål 3 Stärkta förutsättningar för konstnärligt skapande, hög kvalitet och professionell utveckling.

Delaktighet

- allas möjlighet

Mål 4 Fler barn, unga och unga vuxna på Gotland deltar i och skapar kultur.

Mål 5 Nya grupper nås av och engageras i kulturlivet.

Mål 6 Medskapande arbetssätt är etablerade.

Samhällsutveckling

- kulturen som motor

Mål 7 Kulturens roll för demokratiutveckling stärks.

Mål 8 Ett strategiskt arbete inom gestaltad livsmiljö etableras.

Mål 9 Företag inom kulturella och kreativa branscher har goda möjligheter att utvecklas.

Mål 10 Kulturen bidrar till miljömässigt hållbar samhällsutveckling.

Omvärldsanalys och Kulturplan 2025-2028

Social sammanhållning – mål 1-7.

Demografisk utveckling – mål 2, 4, 5, 6.

Samhällets beredskap – mål 7.

Teknologisk utveckling – mål 7 och 9.

Globalisering – mål 9.

Klimat och energi – mål 10.

Mål 1 Strukturellt svaga områden stärks.

Mål 2 Fler verksamhetsanpassade lokaler är tillgängliga.

Mål 3 Stärkta förutsättningar för konstnärligt skapande, hög kvalitet och professionell utveckling.

Mål 4 Fler barn, unga och unga vuxna på Gotland deltar i och skapar kultur.

Mål 5 Nya grupper nås av och engageras i kulturlivet.

Mål 6 Medskapande arbetssätt är etablerade.

Mål 7 Kulturens roll för demokrati-utveckling stärks.

Mål 8 Ett strategiskt arbete inom gestaltad livsmiljö etableras.

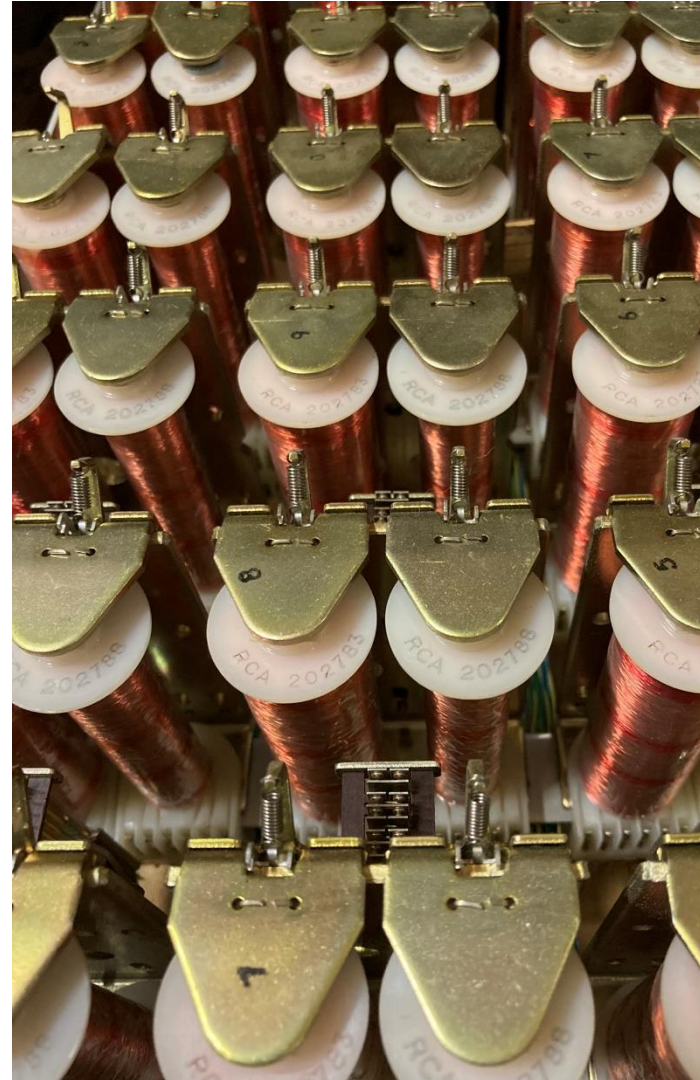
Mål 9 Företag inom kulturella och kreativa branscher har goda möjligheter att utvecklas.

Mål 10 Kulturen bidrar till miljömässigt hållbar samhällsutveckling.

Koppling till Kulturplan 2025-2028

Menti-svar + Kulturplan 2025-2028

Chat GPT sammanställer.

Hur ska vi gå tillväga
– och vem ska göra vad?

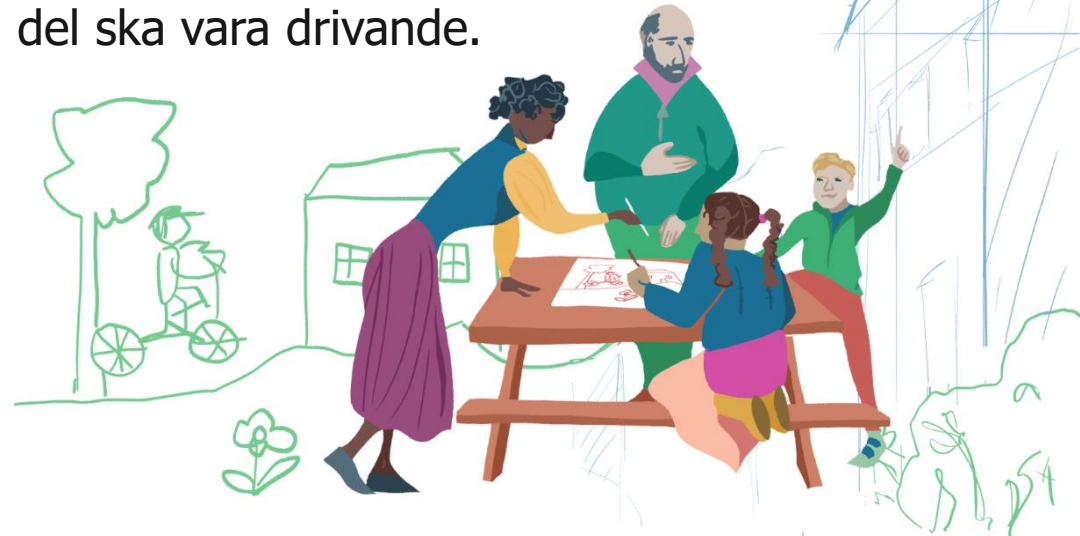

Handlingsplan Kulturplan

Handlingsplanen är vårt arbetsdokument och utgör grunden för aktörers verksamhetsplanering och regional rapportering.

De 10 målen med flera insatser för varje mål med utgångspunkt i förflyttningstexten i Kulturplanen.

Många olika aktörer berörs. En del ska vara drivande.

Drivande

- Mål 1** Svaga områden stärks
- Mål 2** Verksamhetsanpassade lokaler
- Mål 3** Konstnärligt skapande, hög kvalitet
- Mål 4** Barn, unga och unga vuxna
- Mål 5** Nya grupper
- Mål 6** Medskapande arbetssätt
- Mål 7** Demokratiutveckling
- Mål 8** Gestaltad livsmiljö
- Mål 9** KKB
- Mål 10** Miljömässigt hållbar samhällsutveckling

Region Gotland/KFA

Region Gotland, kulturaktörer

Region Gotland, kulturaktörer

Region Gotland/KFA/UAF, kulturaktörer

Kulturaktörer

Region Gotland, kulturaktörer

Region Gotland, kulturaktörer

Region Gotland/SBF

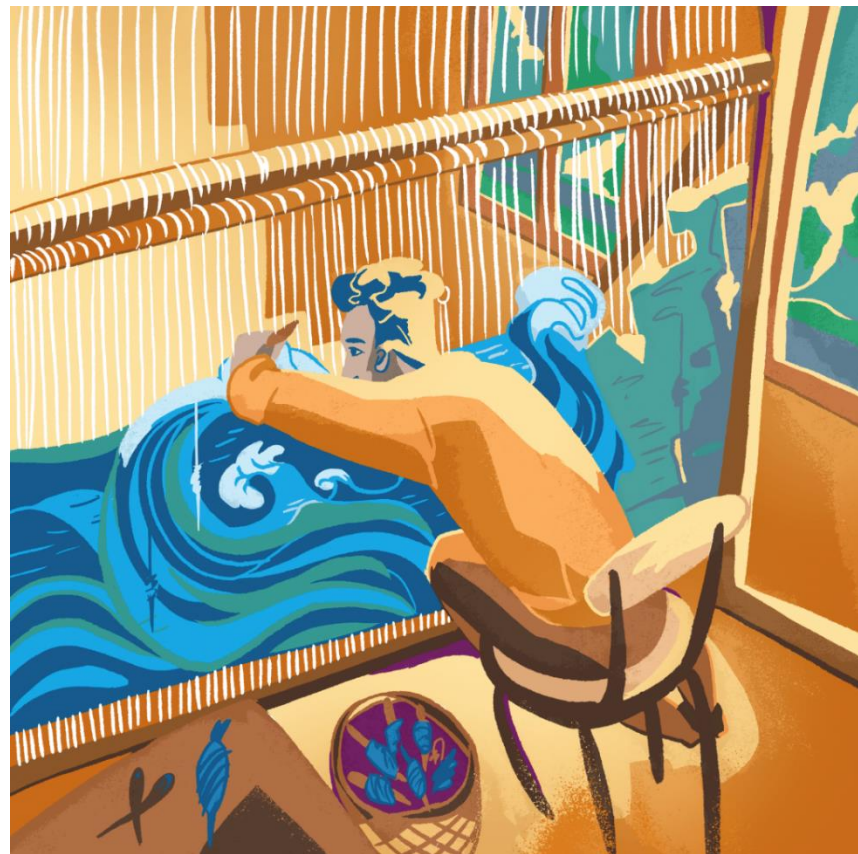
Region Gotland/KFA/RU

Region Gotland, kulturaktörer

Handlingsplan KKB, 2025-2028

I samverkan med avdelningen för regional utveckling.

1. Stärka samverkan och upprätta hållbara strukturer för främjandearbete för KKB-företag.
2. Öka kunskapen om KKB-företag på Gotland.
3. Tydliggöra fokusområden inom KKB-området.
4. Vidareutveckla träffsäker rådgivning, stöd och finansiering.
5. Tydliggöra process och resurssättning för fortsatt arbete med KKB.

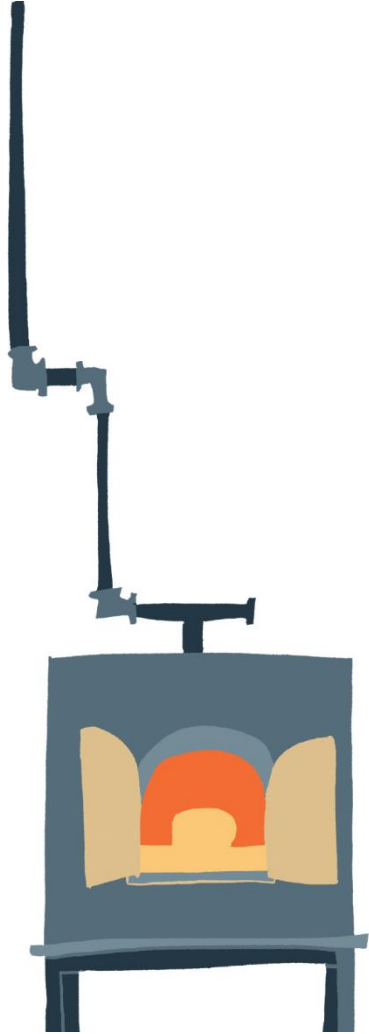

Träffpunkten

Vad vill du göra –
och med vem?

Samling

Illustration av dagens möte

Tack för idag!